

זוהר הקדוש עם פירושו מתוך מדבש על הפרשה

פרשת בא תשפ"ב

עלון מס' 165

יו"ל בעזהש"ת ע"י מרכז "מתוך מדבש" ת.ד. 5315 ירושלים

איוב שהיה מיועצי פרעה לקה במדה כנגד מדה

בְּמָה דְאִיהוּ דִּין, הִכִּי אֲתֵדֵן, בְּגִין דְאִיּוֹב מְקַרְיָבֵי עֵיטָא דְפִרְעָה הָוָה, וְכֵד קָם פִּרְעָה עֲלֵייהוּ דִישְׂרָאֵל בְּעָא לְקַטְלָא לֹוֹן, אָמַר לִיהָ לֹא, אֲלָא טוֹל מְמוֹנְהוֹן, וְשְׁלוּט עַל גּוֹפִיֵהוֹן בְּפוֹלְחָנָא קִשְׂיָא, וְלֹא תַקְטוּל לֹוֹן, אָמַר לִיהָ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, חֲתִיף בְּהָהוּא דִינָא מִמֶּשׁ תְּהָא דְאִין, מַה פְּתִיב (איוב ב ה) אוֹלָם שְׁלַח נָא יְדֶךָ וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ וְגו', בְּמָה דְאִיהוּ דִּין הִכִּי אֲתֵדֵן, וְאָף עַל גַּב דְּבַכָּל שְׂאָר הָוָה דְּחִיל לְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

נתינת הדם על המשקוף והמוזוזות המשיכה את ההשגחה העליונה

וְעֵבֶר יְהוּ"ה לְנִגּוּף אֶת מִצְרַיִם וְגו', תְּנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי קָרָא קִשְׂיָא, וְכִי וְרָאָה אֶת הַדָּם וְאַחַר כֵּן וּפְסַח, דִּמְשָׁמַע דְּסִימְנָא הוּא דְעֵבֶיד, וְאִי תִימָא בְּגִין דְּמָא דְאִיהוּ מִצְוָה,

מתוך מדבש

איוב שהיה מיועצי פרעה לקה במדה כנגד מדה

בְּמָה דְאִיהוּ דִּין הִכִּי אֲתֵדֵן כְּמוֹ שְׁהוּא דִּין כִּךְ הוּא נִידוּן, בְּגִין דְאִיּוֹב מְקַרְיָבֵי עֵיטָא דְפִרְעָה הָוָה לְפִי שְׁאִיּוֹב הִיָּה מִיּוֹעֲצִים הַקְּרוּבִים שֶׁל פִּרְעָה, וְכֵד קָם פִּרְעָה עֲלֵייהוּ דִישְׂרָאֵל בְּעָא לְקַטְלָא לֹוֹן וְכַשְׁקָם פִּרְעָה עַל יִשְׂרָאֵל וְאִמַּר הִבֵּה נִתְחַכְמָה לוֹ הִיָּה רֹצֵחַ לַהֲרוּג אוֹתָם, אָמַר לִיהָ אִיּוֹב לְפִרְעָה לֹא אֵל תַּעֲשֶׂה כֵּן אֲלָא טוֹל מְמוֹנְהוֹן, וְשְׁלוּט עַל גּוֹפִיֵהוֹן בְּפוֹלְחָנָא קִשְׂיָא וְלֹא תַקְטוּל לֹוֹן אֵלָּא קַח אֶת מְמוֹנָם, וְתַשְׁלוּט עַל גּוֹפֵם בְּעַבּוּדָה קִשָּׂה וְלֹא תַהֲרוּג אוֹתָם, אָמַר לִיהָ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאִיּוֹב חֲתִיף בְּהָהוּא דִינָא מִמֶּשׁ תְּהָא דְאִין בְּחִייד בְּאוֹתוֹ הַדִּין שְׁדַנְתָּ תְהִיָּה נִידוּן, מַה פְּתִיב אוֹלָם שְׁלַח נָא יְדֶךָ וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ וְגו' פִּי תִסְרְהוּ בְּמַכְאוּבֵי גּוֹפוֹ וּבְשָׂרוֹ, וְרַ"ל תַּחֲלִילָה אִיבֵד הַקַּב"ה אֶת מְמוֹנוֹ כִּנְגַד מַה שִּׁיעֵץ לְפִרְעָה לִיטוֹל אֶת מְמוֹנָם, כְּמ"ש (שְׁמוֹת א טו) וַיִּשְׁמָע יְהוָה שְׁרֵי מִסִּים, כְּדִי לִיקַח אֶת מְמוֹנָם בְּמִסִּים

וְאִרְנוּנוּתוֹ, וְאַחַר כֵּךְ יִיסַר אוֹתוֹ בִּיסוּרִים כִּנְגַד וַיַּעֲבִידוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפִרְךָ (שֵׁס פְּסוּקֵי יג), הִרִי בְּמָה דְאִיהוּ דִּין הִכִּי אֲתֵדֵן בְּמַה שְׁהוּא דִּין אֶת יִשְׂרָאֵל בּוֹ נִידוּן, וְאָף עַל גַּב דְּבַכָּל שְׂאָר הָוָה דְּחִיל לְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאָף עַל פִּי שְׁבַכְל שְׂאָר הַדְּבָרִים הִיָּה אִיּוֹב יָרָא מִהַקְּב"ה, כְּמוֹ שְׁהַעִיד עֲלֵינוּ הַקַּב"ה שְׁהוּא אִישׁ תָּם וְיָשָׁר וְיָרָא אֱלֹהִיִּים וְסָר מֵרַע, וְעַכְ"ז לֹא נִיצַל מִן הַדִּין הַמְּגִיעַ לוֹ. (דף לג ע"א, וּבְכִיאוּרֵינוּ כִּרְךָ הַ עַמ' שְׁמַט)

נתינת הדם על המשקוף והמוזוזות המשיכה את ההשגחה העליונה

וְעֵבֶר יְהוּ"ה לְנִגּוּף אֶת מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַפֶּתַח וְגו', תְּנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי קָרָא קִשְׂיָא פְּסוּקָא זֶה קִשָּׂה לְהַבְיָנוּ, וְכִי וְרָאָה אֶת הַדָּם וְאַחַר כֵּן וּפְסַח פִּי וְכִי הַקַּב"ה הִיָּה צָרִיךְ לְרָאוֹת אֶת הַדָּם כְּדִי לְפַסּוֹחַ עַל פֶּתַח בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דִּמְשָׁמַע דְּסִימְנָא הוּא דְעֵבֶיד שְׁמַפְסוּק

אִמָּאֵי לְבָר, וְאִמָּאֵי בְתֻלַת דְּיוֹכְתֵי דְּפִתְחָא, וְהָא כְּתִיב (דניאל ב כב) הוּא גָּלִי עִמִּיקְתָּא וְגו', וּמָאֵי טַעְמָא בְּעָא דְּאֵתְגַלְיָא דְּמָא עַל הַמְשָׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת.

אֶלְא תְּנָא, פְּתִיב (דברים לב יט) וַיֵּרָא יְהוָה וַיִּנְאֶץ, וּכְתִיב (בראשית ו ה) וַיֵּרָא יְהוָה פִּי רֵבָה רָעַת הָאָדָם בְּאָרֶץ, וַתִּנְיֵן לָא אֶתְחַזִּי אֲשַׁחֲוֹתָא דְּלַעֲיִלָא, אֶלְא פִּד אֶתְחַזִּי לְתַתָּא עוֹבְדָא, דְּאֵתְעִבִּדוּ עוֹבְדָא מְנִיָּה, וְעַל דָּא (ג"א ועד דְּעִבְדִּין עוֹבְדָא לְתַתָּא) לָא מְשַׁגְיַחִין לְאִבְאָשָׁא פִּר הִרְהוּרָא דְּעִבּוּדָה זָרָה, דְּכְתִיב (דברים יא טז) הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם, וּמִדְּאֵתְעִבִּיד עוֹבְדָא אֲשַׁחֲוֹתָא דְּלַעֲיִלָא אֲתַעֵר, וּבְגִין כֶּף פְּלָא בִּין לְטֹב בִּין לְבִישׁ בְּעוֹבְדָא תְּלִיא מְלֵתָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כֹּל שְׂוָקֵי מְצָרִים מְלִיִּין טַעוּן הוּו, וְעוֹד דְּבַכָּל בֵּיתָא וּבֵיתָא הוּו שְׂכִיחֵי זִינִין, דְּמִתְקַטְרֵי בְּחַרְשֵׁייהוּ בְּאֵינוֹן פְּתָרִין תְּתַאֲיִן דְּלְתַתָּא, וּמִתְעַרְיִן רוּחַ מְסֻאָבָא בְּגוּוֹיָיהוּ, וְרָזָא

מתוק מדבש

מ ע"א, כִּי לָא מְשַׁגְיַחִין לְאִבְאָשָׁא פִּר הִרְהוּרָא דְּעִבּוּדָה זָרָה שאִין מְשַׁגְיַחִים לְהַעֲנִישׁ לְאָדָם עַל מַחֲשַׁבָּה רַעָה רַק אִם הִרְהוּרָא לְעַבּוּד ע"ז שְׁהִיא מִצּוֹת אִמוּנָה תְּלוּיָה בְּמַחֲשַׁבָּה שְׁהִיא עֵיקָר הַכֹּל דְּכְתִיב הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וּסְרַתָּם וְעַבְדַּתָּם אֱלֹהִים אַחֵרִים וְחַרָה אִפָּהּ, אֲבָל בְּכָל שָׂאֵר עִבְרִית אִין מַחֲשַׁבָּה פְּגוּמָה נַחֲשַׁבְתָּ לְעוֹן, מִפְּנֵי שְׁהַעוֹנֵשׁ הוּא מַעֲשֵׂה וְהַעוֹן אֵינוֹ מַעֲשֵׂה וְלֹא רָאוּי לְהַעֲנִישׁ בְּמַעֲשֵׂה עַל עוֹן מַחֲשַׁבָּה, וּמִדְּאֵתְעִבִּיד עוֹבְדָא אֲשַׁחֲוֹתָא דְּלַעֲיִלָא אֲתַעֵר וּמִשְׁנַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה לְמַטָּה אִזְ הַשְּׁגַחָה מִתְעוֹרֶרֶת לְמַעְלָה, וּבְגִין כֶּף פְּלָא בִּין לְטֹב בִּין לְבִישׁ בְּעוֹבְדָא תְּלִיא מְלֵתָא וְלֹכֵן בִּין לְטוֹבָה וּבִין לְרַעָה הַכֹּל תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂה בְּנֵי אָדָם, כִּי ע"י פְּעוּלָה רַעָה בָּאָה הַשְּׁגַחָה הַעֲלִינָה לְהַעֲנִישׁ וְע"י פְּעוּלָה טוֹבָה בָּאָה הַשְּׁגַחָה הַעֲלִינָה לְתַתָּא שְׂכָר, לֹכֵן בּוֹדָאֵי פְּעוּלָה הַזֹּאת שְׂצוּהָ ה' שִׁיתְנֹו אֶת הַדָּם עַל הַמְשָׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת הִיא פְּעוּלָה מוֹכְרַחַת סוּדָה גְּלוּי לְהַקְב"ה שְׁע"י מִצּוּהָ זֹו יִשְׁגַּיַח עֲלֵיהֶם הַשְּׁגַחָה לְטוֹבָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִם כִּי נַעֲלָם סוּד מִצּוּהָ זֹו נוֹכַל לֹמַר טַעַם הַדְּבָר, כִּי כֹּל שְׂוָקֵי מְצָרִים מְלִיִּין טַעוּן הוּו כֹּל שְׂוָקֵי מְצָרִים הִיוּ מְלֵאִים אֱלִילִים, וְעוֹד דְּבַכָּל בֵּיתָא וּבֵיתָא הוּו שְׂכִיחֵי זִינִין וְעוֹד בְּכָל בֵּית וּבֵית הִיוּ נִמְצָאִים מִיְּנֵי כַשְׁפִּים, דְּמִתְקַטְרֵי בְּחַרְשֵׁייהוּ בְּאֵינוֹן פְּתָרִין תְּתַאֲיִן דְּלְתַתָּא שְׁהִיוּ מִתְקַשְׂרִים כַּכְּשִׁפֵּיהֶם בְּאוֹתָם הַסְּפִירוֹת הַתְּחַתּוֹנוֹת שֶׁל הַקְּלִיפּוֹת, וּמִתְעַרְיִן רוּחַ מְסֻאָבָא בְּגוּוֹיָיהוּ וְכֹזָה הִיוּ מְעוֹרְרִים רוּחַ הַטּוֹמָאָה בְּתוֹכָם, וְלֹכֵן הִיא עֵינִן מִצּוּהָ זֹו לְהַעֲבִיר רוּחַ הַטּוֹמָאָה מִהַשְּׁוֹקִים בְּחוּץ וּמִהַבְּתִים שֶׁל הַמְּצָרִים שֶׁלֹּא תִשְׁלוּט עַל יִשְׂרָאֵל, וְרָזָא

זֶה מִשְׁמַע שֶׁהַקְּב"ה עָשָׂה סִימָן לְהַבְחִין בֵּין פֶּתַח שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְבֵין פֶּתַח שֶׁל הַמְּצָרִים ע"י הַדָּם, וְזֶה תִּמְנָה גְּדוּלָה לֹמַר שֶׁהַקְּב"ה יִצְטָרֵךְ לְסִימָן, וְאֵי תִּימָא וְאִם תְּרַצָּה לְתַרְץ שְׁמָה שֶׁפִּסְחָה הַקְּב"ה עַל פֶּתַח בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הִיא בְּגִין דְּמָא דְּאֵיְהוּ מְצוּהָ בּוֹכּוֹת הַדָּם שְׁנַתְּנוּ עַל הַפֶּתַח שְׁהוּא מִצּוּהָ, קִשָּׁה אִמָּאֵי לְבָר וְאִמָּאֵי בְתֻלַת דְּיוֹכְתֵי דְּפִתְחָא לְמָה צוּהָ הַקְּב"ה לְתַתָּא הַדָּם בְּחוּץ וְלְמָה בְּג' מְקוֹמוֹת שֶׁל הַפֶּתַח, שׁוּהָ מוֹרָה שְׁאִם לֹא יִרְאָה הָאֶחָד יִרְאָה הַב' אוֹ הַג', וְהָא כְּתִיב הוּא גָּלִי עִמִּיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא יֵדַע מָה בְּחִשׁוּכָא וְנִהוּרָא עִמִּיָּה שְׂרָא, פִּי הַקְּב"ה מְגַלָּה דְּבָרִים עִמּוֹקִים וְנִסְתָּרִים וְיודֵעַ מָה בְּחִשׁוּךְ וְהַאֲרֵה שׁוֹכְנַת עִמּוּ, הִרִי הַכֹּל גְּלוּי לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמָאֵי טַעְמָא בְּעָא דְּאֵתְגַלְיָא דְּמָא עַל הַמְשָׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְמָה טַעַם הִיא צְרִיךְ שִׁיתְגַּלְיָה הַדָּם דּוֹקָא עַל הַמְשָׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת.

אֶלְא תְּנָא אִלָּא בִיאֹר הַעֲנִין לְמַדְנֹו כִּי כְּתִיב וַיֵּרָא יְהוָה וַיִּנְאֶץ מְכַעַס בְּנִיו וּבְנוֹתָיו, פִּי אַחַר שְׂרָאָה אֶת מַעֲשֵׂה הַרְעָה שְׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אִזְ וַיִּנְאֶץ, וּכְתִיב כְּדוֹר הַמְּבּוּל וַיֵּרָא יְהוָה פִּי רֵבָה רָעַת הָאָדָם בְּאָרֶץ וְאַחַר כֵּךְ וַיֹּאמֶר ה' אִמְחָה אֶת הָאָדָם וְגו', וַתִּנְיֵן, לָא אֶתְחַזִּי אֲשַׁחֲוֹתָא דְּלַעֲיִלָא אֶלְא פִּד אֶתְחַזִּי לְתַתָּא עוֹבְדָא וְלְמַדְנֹו כִּי אִפָּהּ עַל פִּי שֶׁהַקְּב"ה מְשַׁגְיַח כֹּל רַגַע עַל בְּנֵי אָדָם, עִם כֹּל זֶה לֹא נִרְאִית הַשְּׁגַחָתוֹ שֶׁל מַעְלָה שֶׁמִּשְׁלָם שְׂכָר וְעוֹנֵשׁ אִלָּא אִם נִרְאָה לְמַטָּה מַעֲשֵׂה, וְהֵינֵנו דְּאֵתְעִבִּידוּ עוֹבְדָא מְנִיָּה שְׁנַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה מִהַמְּצוּהָ אוֹ מִהַעֲבִירָה, אֲבָל ע"י מַחֲשַׁבָּה שֶׁל הָאָדָם לְבַדָּה עֵדִיִן לֹא מְגִיעַ לוֹ שְׂכָר אוֹ עוֹנֵשׁ כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂה הַתְּחַתּוֹנִים, וְעַל דָּא וְעַל זֶה אִמְרוּ חַז"ל בְּמִס' קִידוּשֵׁין דָּף

דְּמַלְהָ תֵּנָא, כְּתִיב וּלְקַחְתֶּם אֶגְדֵּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף, וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת, אֶגְוֹדֵת אֲזוּב לְמָה, בְּגִין לְבַעֲרָא רוּחַ מְסֻאָבָא מִבִּינְיָהּ, וּלְאַחֲזָא בְּפִתְחֵיהּ בְּהַנִּי תֵּלֵת דְּוִכְתֵּי מְהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא.

עיקר זכרון יציאת מצרים הוא שבירת כחות הקליפות

בְּהַאי אֲתַחְזִי גְבוּרְתָא וְשְׁלֻטְנוּתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדוּכְרָנָא דָּא לָא יִשְׁתַּצִּי מִיִּשְׂרָאֵל לְדָרֵי (דף לח ע"א) דָּרִין, דָּאי לָא הָוֵה חִילָא וּגְבוּרְתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַלְכֵי עַמִּין וְכָל חֲרָשֵׁי עַלְמִין וְחַכְמֵי עַלְמִין, לָא יִפְקוּן לְיִשְׂרָאֵל מִן עֲבֻדוּתָא, דְשָׂרָא קְטָרִין דְלֵהוֹן, וְתִבְרָא כָּל אֵינֻן פְּתָרִין בְּגִין לְאַפְקָא לֹוֹן, עַל דָּא כְּתִיב (ירמיה יז) מִי לֹא יִרְאֶה מִלֶּךְ הַגּוֹיִם כִּי לֶךְ יֵאָתֶה, כִּי כָּל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹךְ.

במצות השבתת שאור מבטלים כח ג' הקליפות

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאִי דְכְּתִיב אֶף בַּיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן תִּשְׁפִּיתוּ שְׂאֹר מִבֵּיתְכֶם, כִּי כָּל אוֹכֵל מִחֻמְצָת, אֶלָּא הֵכִי אוֹקִימָנָא, הַאי שְׂאֹר וְהַאי מִחֻמְצָת דְרָגָא חַד אֵינֻן, וְכִלְהוּ חַד רְשׁוֹ אוֹחְרֵי,

מתוך מדבש

עַלְמִין, לָא יִפְקוּן לְיִשְׂרָאֵל מִן עֲבֻדוּתָא כָּל מַלְכֵי הָעַמִּים וְכָל מַכְשָׁפֵי הָעוֹלָם וְכָל חַכְמֵי הָעוֹלָם לֹא הִיוּ יְכוּלִים לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִעֲבֻדוּתָם, דְשָׂרָא קְטָרִין דְלֵהוֹן וְתִבְרָא כָּל אֵינֻן פְּתָרִין בְּגִין לְאַפְקָא לֹוֹן כִּי הַקְּב"ה הִתִּיר קִשְׁרֵי הַכְּשָׁפִים שֶׁלָּהֶם וְשֶׁבַר כָּל כְּחוֹת הַסְּפִירוֹת שֶׁל הַקְּלִיפּוֹת כְּדֵי לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עַל דָּא כְּתִיב, מִי לֹא יִרְאֶה מִלֶּךְ הַגּוֹיִם מִי לֹא יִפְחַד מִמֶּךָ כִּי אַתָּה מֶלֶךְ לְכָל הָעַמִּים עִם שֶׁהֵם נִתְּוֹנִים תַּחַת מַעְרַכַת הַשָּׁמַיִם, כִּי לֶךְ יֵאָתֶה כִּי לֶךְ נָאֵה לִירֵא מִמֶּךָ, כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם הַפּוֹעֵלִים בַּחֲכָמַת הַכְּשׁוֹף, וּבְכָל מַלְכוּתָם וּבְכָל כְּחוֹת הָעֲלִיוֹנִים הַשּׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, מֵאִין כְּמוֹךְ כּוֹלֵם מוֹדִים שְׂאִין כְּמוֹךְ, כִּי אִם תִּרְצֵה יִתְקַיְּמוּ מַעֲשֵׂיהֶם וְאִם תִּרְצֵה תִּבְטְלֵם. (דף לח ע"א, ובבבאורינו כרך ה עמ' שעה-שפ)

דְּמַלְהָ תֵּנָא וְסוּד הַדְּבַר לְמַדְנֵי כְּתִיב וּלְקַחְתֶּם אֶגְדֵּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף, וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְשׂוֹאֵל אֶגְוֹדֵת אֲזוּב לְמָה לְמָה הִיוּ צְרִיכִים לְקַחַת אֶגְוֹדֵת אֲזוּב דּוּקָא, וְאִמַר בְּגִין לְבַעֲרָא רוּחַ מְסֻאָבָא מִבִּינְיָהּ כְּדֵי לְבַעַר אֶת רוּחַ הַטּוֹמְאָה מִבִּינֵיהֶם עַל יְדֵי לְקִיחַת הָאֲזוּב שֶׁסְּגוּלְתּוֹ לְהַבְרִיחַ אֶת הַחִיצוֹנִים, וּלְאַחֲזָא בְּפִתְחֵיהּ בְּהַנִּי תֵּלֵת דְּוִכְתֵּי מְהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא וְלְהַרְאוֹת בְּפִתְחֵיהֶם בְּאֵלּוֹ הַגִּי מְקוֹמוֹת עַל יְדֵי נִתְּוֹנַת הַדָּם אֶת אֲמוֹנַתְם הַשְּׁלִימָה שֶׁהֵם דְּבוֹקִים בְּשֵׁם הַוִּי"ה.

(דף לה ע"ב, ובבבאורינו כרך ה עמ' שעה-שפ)

עיקר זכרון יציאת מצרים הוא שבירת כחות הקליפות

בְּהַאי בּוּזָה שְׁשִׁיבֵר הַקְּב"ה אֶת כָּל כְּחוֹת הַקְּלִיפּוֹת, אֲתַחְזִי גְבוּרְתָא וְשְׁלֻטְנוּתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִרְאֵתָה גְבוּרְתּוֹ וּמַמְשַׁלְתּוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, עַל כֵּן וְדוּכְרָנָא דָּא לָא יִשְׁתַּצִּי מִיִּשְׂרָאֵל לְדָרֵי (דף לח ע"א) דָּרִין זְכוּרֹן זֶה שֶׁל יִצְיַאת מִצְרַיִם לֹא יִכְלֶה וְלֹא יִסוּר מִיִּשְׂרָאֵל לְדוּרֵי דוּרוֹת, דָּאי לָא הָוֵה חִילָא וּגְבוּרְתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאֵם לֹא כְחוֹ גְבוּרְתּוֹ שֶׁל הַקְּב"ה לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, אִז כָּל מַלְכֵי עַמִּין וְכָל חֲרָשֵׁי עַלְמִין וְחַכְמֵי

במצות השבתת שאור מבטלים כח ג' הקליפות

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְזֶה שְׂאֹר רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאִי דְכְּתִיב אֶף בַּיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן תִּשְׁפִּיתוּ שְׂאֹר מִבֵּיתְכֶם, וְכָתוּב כִּי כָּל אוֹכֵל מִחֻמְצָת וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַדַת יִשְׂרָאֵל, טַעַם אִיסוּר אֲכִילַתָם בַּפֶּסַח אֶלָּא הֵכִי אוֹקִימָנָא אֵלּא כִּךְ הָעַמְדַתִּי וּפִירְשַׁתִּי, כִּי הַאי שְׂאֹר

אינון שלטנין דממנן על שאר עמין, וקרנין להו יצר הרע, רשותא אחרא, אל נכר, אלהים אחרים, אוף הכי שאור ומחמצת וחמץ וכלא חד, אמר קדשא בריהו הוא, כל הני שני קיימתו ברשותא אחרא עבדין לעם אחרא, מכאן ולהלאה דאתון בני חורין, אף ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, כל מחמצת לא תאכלו, ולא יראה לך חמץ.

אמר רבי יהודה, אי הכי כל ימי שתא נמי, אמאי שבעת יומין, דכתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם, שבעת ימים ולא יתיר, אמר ליה, כל זמנא דאתחייב בר נש לאתחזאה גרמיה בן חורין הכי אצטריף, כל זמנא דלא אתחייב לא אצטריף.

למלפא דעבד לחד בר נש רופינוס, כל אינון יומין דסליק להאי דרגא, חדי ולביש לבושי יקר, לבתר לא אצטריף, לשתא אחרא נטיר אינון יומין דסליק ליקירו דא, ולבש אינון לבושי וכן כל שתא ושתא.

מתוק מדבש

רומזות על ג' קליפות שיצאו ישראל מרשותם ולא חזרו להשתעבד עוד תחת ידם לעולם, אם כן כל ימי שתא נמי כל ימות השנה גם כן לא יאכלו שאור וחמץ כמו שנאסרו כמה מאכלים שעל ידם מתדבקים בחיצונים, אמאי שבעת יומין למה נאסר אכילת שאור וחמץ רק שבעת ימים דכתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם הרי שבעת ימים ולא יתיר שהתורה אסרה חמץ רק שבעה ימים ולא יותר, אמר ליה רבי אבא לרבי יהודה, כל זמנא דאתחייב בר נש לאתחזאה גרמיה בן חורין הכי אצטריף כל זמן דהיינו שבעת ימי הפסח שאדם חייב להראות את עצמו בן חורין צריך להזהר מאכילת חמץ, כל זמנא דלא אתחייב לא אצטריף אבל כל השנה שאינו חייב להראות את עצמו בן חורין אין צריך להזהר מאכילת חמץ.

למלפא דעבד לחד בר נש רופינוס משל למלך שעשה לאדם אחד שר גדול, כל אינון יומין דסליק להאי דרגא, חדי ולביש לבושי יקר כל אותם הימים שעלה לאותה המדרגה והשררה היה שמח ולבש לבושי כבוד, לבתר לא אצטריף אבל אחר עבור ימי השמחה שוב אין צריך ללבוש בגדי כבוד, לשתא אחרא נטיר אינון יומין דסליק ליקירו דא ולבש אינון לבושי וכן כל שתא ושתא לשנה האחרת שמר אותם הימים שעלה לגדולה ולבש אותם הלבושים וכן בכל שנה ושנה, אבל לא יותר.

והאי מחמצת דרגא חד אינון שאור זה ומחמצת זו הם מדרגה אחת, וכלהו חד רשו אחריו וכולם רומזים על רשות אחת אחרת של אלהים אחרים, שבכללם הם אינון שלטנין דממנן על שאר עמין השלטונים והשרים הממונים על שאר העמים, וקרנין להו יצר הרע רשותא אחרא אל נכר אלהים אחרים ואנו קוראים את החמץ יצר הרע, רשות אחרת, אל נכר, אלהים אחרים (עי' פ' וימי דף רכו ע"ט), אוף הכי שאור ומחמצת וחמץ וכלא חד כמו כן שאור ומחמצת וחמץ כולם רומזים על הקליפות, כי שאור הוא כנגד קליפת בכור פרעה, חמץ הוא כנגד קליפת בכור השפחה, מחמצת היא כנגד קליפת בכור הבהמה, אמר קדשא בריהו הוא כל הני שני קיימתו ברשותא אחרא אמר הקב"ה כל אלו השנים עמדתם ברשות הסטרא אחרא, עבדין לעם אחרא והייתם עבדים לעם אחר, מכאן ולהלאה דאתון בני חורין מכאן ולהלאה שכבר אתם בני חורין, אף ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, כל מחמצת לא תאכלו, ולא יראה לך חמץ ועי"ז תבטלו הכח של אלו הג' קליפות.

אמר רבי יהודה שאל מרבי אבא אי הכי בשלמא אם הטעם של איסור אכילת חמץ בפסח היה משום ויאפו את הבצק עוגות מצות ולא חמץ, היה ראוי לאסור חמץ רק בימי צאתם ממצרים לזכור את הנס, אבל לדידך שאמרת שהשאור ומחמצת וחמץ

פְּהַאי גְּוֹנָא יִשְׂרָאֵל, כְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצָא, דְּאִינּוֹן יוֹמֵי חֲדָוֹתָא יוֹמִין דְּסְלִיקוּ לֵיקְרָא דָּא וְנִפְקוּ מִשְׁעִבּוּדָא אַחְרָא, וּבְגִין כְּדָּ נִטְרִין בְּכָל שְׁתָּא וְשְׁתָּא יוֹמִין דְּסְלִיקוּ לְהַאי יְקָר, וְנִפְקוּ מִרְשׁוּתָא אַחְרָא וְעָאלוּ בְּרְשׁוּתָא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ.

מתוק מדבש

והענין הוא כי אין איסור אכילת שאור וחמץ כשאר איסורי התורה שהאוכל אותם מכניס את עצמו תחת רשות הקליפות, אבל איסור אכילת חמץ אינו אלא להראות שיצאנו ממצרים ונשתחררנו מכחות הקליפות, לכן באלו שבעת ימי הפסח שהוא זכר לחרותינו נאסר לנו אכילת חמץ ושאור ששמותיהם רומזים על אותם הקליפות שהיינו משועבדים תחת ידם, והאוכל אותם בעת הוראה זו נכנס בקליפות מפני שהראה היפך הראוי, שכולנו מראים החירות מהם והוא מורה היותו תחת רשותם ולכך ונכרתה וגו', אבל בשאר ימות השנה שאין אנו צריכים להראות זכר לזה כלל, כמשל מי שעלה לגדולה שאינו מראה זמן גדולתו בשמחה אלא מדי שנה בשנה באותם הימים, אבל בשאר ימות השנה אין צריך להראות, כן אנו גם כן כל השנה אין צריכים להראות זכר לחירות, אם כן גם כשנאכל חמץ ומחמצת לא מפני זה ישלטו עלינו החיצונים, כי אין החמץ והשאור תחת רשותם שישלטו באלו כמו ששולטים על שאר איסורי תורה כל ימות השנה. (רמ"ק ומפ"ש)

פְּהַאי גְּוֹנָא יִשְׂרָאֵל כְּעִין זֶה הוּא לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל כְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצָא לְפִי שְׂאֵלוֹ הַיָּמִים דְּאִינּוֹן יוֹמֵי חֲדָוֹתָא, יוֹמִין דְּסְלִיקוּ לֵיקְרָא דָּא וְנִפְקוּ מִשְׁעִבּוּדָא אַחְרָא שְׁהֵם יָמֵי חֲדוּהָ, יָמִים שְׂעֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְגִדּוּלָה וַיִּצְאוּ מִשְׁעִבּוּד שֶׁל הַסְטֵרָא אַחְרָא, וּבְגִין כְּדָּ נִטְרִין בְּכָל שְׁתָּא וְשְׁתָּא יוֹמִין דְּסְלִיקוּ לְהַאי יְקָר וְנִפְקוּ מִרְשׁוּתָא אַחְרָא וְעָאלוּ בְּרְשׁוּתָא קְדִישָׁא וְעַל כֵּן שׁוּמְרִים יִשְׂרָאֵל בְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה אֵלוֹ הַיָּמִים שְׂעֵלוּ לְאוֹתָהּ הַגִּדּוּלָה וְהַכְּבוֹד וַיִּצְאוּ מִרְשׁוֹת אַחְרָת וּנְכַסּוּ לְרְשׁוֹת הַקְּדוּשָׁה, וְעַל דָּא כְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֲבָל בְּשָׂר יָמוֹת הַשָּׁנָה אֵין אֲנוּ צְרִיכִים לְהִרְאוֹת עֵינֵי הַחִירוֹת כִּלְל. (דף מ ע"א, ובביאורינו כרך ה עמ' תלא-תלב)

שבח דא שירתא

האיך יתנהג האדם בעסק החכמה האמתיות הגם שלא הגיע עדיין למדרגה שיהיה ראוי לעמוד בהיכל המלך עכ"ל לא פטר את עצמו מעסק החכמה האמתיות כי היא עיקר הצלחת הנפש מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, ה"ה עסק העיון בש"ס ופוסקים, ועסק העיון בסודות התורה חכמה האמתית חכמת הקבלה, (ונמצא כתוב בספר הקנה ורבותם בין צדיק וכו' בין עובד אלהים לאשר לא עבדו עובד אלהים היינו העוסק בתלמוד ובזוהר, לא עבדו העוסק בתלמוד לבד ואינו עוסק בזוהר).

ובפרט בדורותינו אלה אחר התנוצצות אורות של עולם התיקון משנת של"ה ואילך ע"י אור שבעת הימים מרן האריז"ל הנסתרות לנו ולבנינו כמו הנגלות... אבל עסק החכמה האמתיות חכמת הקבלה האלהית היא עיקר הצלחת הנפש ואין לאדם להפטר ממנה בשום אופן והיא עיקר תורת ישראל אשר הש"י הגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל.

(ה'בני יששכר', בספר מעין גנים, פ"א אות ב)

פרשות בא תשפ"ב

לקבלת העלון מידי שבוע יש לשלוח אימייל בכתובת: 3022233@gmail.com

ה

הזיכרון הקדוש" ע"פ "מתוק מדבש" הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

פורמט כיס
"ובלכתך בדרך"
מהדורת ר' יוסף
צבי בערגער
[cm 16.5/11.5]

פורמט רגיל
[cm 24/17]

פורמט בינוני - מהדורת ר' הערשל וועבער
[cm 17/12]